

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

██████████
t.a.v. ██████████
Postbus 97
4780 AB Moerdijk

**Directoraat-Generaal
Milieu en Internationaal**
Duurzaamheid
Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

██████████
██████████
██████████

Ons kenmerk
IenM/BSK-2015/212989

Datum **24 NOV. 2015**
Betreft Rechtsoordeel einde-afval pluimveemest

Geachte ██████████,

Naar aanleiding van uw verzoek d.d. 23 maart 2015 om een oordeel of door ██████████
██████████ geproduceerde gehydrateerde pluimveemest-as in aanmerking komt voor
een 'einde-afval' status bericht ik u als volgt.

Uw verzoek

Uw verzoek betreft gehydrateerde pluimveemest-as die ontstaat door verbranding van pluimveemest bij ██████████ en in het buitenland wordt toegepast als meststof indien het daar erkend is als einde-afval of als product. De door u geleverde informatie is deels gebaseerd op de vragen die in de webtoets 'Afval of grondstof' (www.ishetafval.nl) zijn opgenomen voor de 'einde-afval' toets. Veel informatie is afkomstig uit het technische dossier dat is opgesteld voor een aanvraag voor toekenning als PK-meststof in het kader van bijlage I van Verordening (EG) nr. 2003/2003.

Aard van de stof, verwerking

██████████ ontvangt pluimveemest van pluimveehouders. Bij ██████████ wordt de pluimveemest verbrand. Bij het verbranden wordt energie opgewekt. De assen die ontstaan zijn pluimveemest-as. Voor een constant optimaal verbrandingsproces voorziet de vergunning in bijmenging van maximaal 1,5 % biomassa op jaarbasis. In dit kader wordt de mest soms (m.n. in de winter) op locatie gemengd met 5 tot 10% schone houtsnippers, waarvoor dezelfde acceptatiecriteria gehanteerd worden als voor de pluimveemest. Dit leidt niet tot een significant afwijkende samenstelling van de as.

De pluimveemest-as wordt op locatie bevochtigd (gehydrateerd), mechanisch gekeerd ("omgeslagen") en gemengd en overgebracht naar een opslaglocatie. Hier koelt de pluimveemest-as verder af en wordt hij indien nodig verder bevochtigd. Op dit moment is er sprake van gehydrateerde pluimveemest-as.

Er vinden meerdere kwaliteitscontroles plaats. Bij de acceptatie wordt gecontroleerd op herkomst en samenstelling. Wekelijks worden monsters genomen van de assen direct na verbranding. Van de gehydrateerde pluimveemest-as wordt regulier per 500 ton een monster geanalyseerd op de relevante technische specificaties.

Gehydrateerde pluimveemest-as heeft een REACH registratie (nummer 01-2119516041-58-0022). In het technische dossier voor de aanvraag voor toekenning als PK-meststof van bijlage I van de Verordening meststoffen (EG/2003/2003) is opgenomen dat gehydrateerde pluimveemest-as niet onder de Verordening dierlijke bijproducten (EG/1069/2009) valt.

**Directoraat-Generaal
Milieu en Internationaal
Duurzaamheid**

Datum

Ons kenmerk
IenM/BSK-2015/212989

Gebruik

De gehydrateerde pluimveemest-as wordt afgezet bij bedrijven in het buitenland voor gebruik als meststof. Toepassing in Nederland is niet toegestaan in het kader van nationaal beleid ten aanzien van het mestoverschot. In het buitenland waar het gebruik is toegestaan zijn de voedingsstoffen die in pluimveemest-as zitten nog minder aanwezig in de bodem.

De buitenlandse afnemers beschikkingen over een verklaring van het bevoegde gezag in het betreffende land dat in geval van toepassing als meststof de gehydrateerde pluimveemest-as geen afvalstof is.

De gehydrateerde pluimveemest-as vervangt reguliere minerale meststoffen. De mest-as voldoet aan de (in betreffende landen) van toepassing zijnde technische specificaties en wettelijke technische eisen. Het gaat hierbij om:

- Derogation no. 6110001 (Frankrijk)
- Derogations no. EM058.A, EM044.Y en EM044.PO (België)
- Quality Protocol Poultry Litter Ash (Engeland, Wales en Noord-Ierland).

Er worden ook specifieke eisen gesteld door individuele afnemers. Deze eisen zijn opgenomen in het contract tussen [REDACTED] en de betreffende afnemer. Het gaat hierbij om gehalten aan P_2O_5 , K_2O , MgO en CaO en de maximale gehalten van diverse metalen.

Uit een aan mij overlegd contract tussen een afnemer en [REDACTED] blijkt dat de pluimveemest-as een positieve economische waarde heeft. De afzet van de gehydrateerde pluimveemest-as fluctueert met het seizoen en andere factoren. De vraag is tot nu toe voldoende groot om de geproduceerde mest-as die voldoet aan de specificaties en eisen volledig af te zetten. De gehydrateerde pluimveemest-as ligt bij [REDACTED] meestal korter dan 12 maanden opgeslagen, soms langer.

De risico's voor het milieu en de menselijke gezondheid staan beschreven in een *material safety data sheet* (MSDS) en worden met de voorzorgsmaatregelen uit de MSDS en door te voldoen aan de technische en wettelijke eisen ondervangen.

Juridisch kader

Een verzoek om een rechtsoordeel over een einde-afval status wordt beoordeeld met inachtneming van de thans geldende nationale en Europese wet- en regelgeving, van het hierop gebaseerde beleid en van de op dit moment geldende nationale en Europese jurisprudentie. Het toetsingskader voor uw verzoek is artikel 1.1, lid 6, eerste en tweede volzin, Wet milieubeheer.

Indien afvalstoffen die een behandeling voor nuttige toepassing hebben ondergaan, voldoen aan de ingevolge artikel 6, eerste en tweede lid, van de kaderrichtlijn afvalstoffen vastgestelde criteria en tevens behoren tot het soort afvalstoffen waarop die criteria van toepassing zijn, worden zij niet langer als afvalstoffen aangemerkt. Onze Minister kan per geval besluiten of bij ministeriële regeling per afvalstroom regelen dat een afvalstof, respectievelijk een afvalstroom, die een behandeling voor nuttige toepassing heeft ondergaan, niet als afval wordt aangemerkt, voor zover voor deze afvalstof respectievelijk afvalstroom geen criteria van toepassing zijn als bedoeld in de eerste volzin en ook wordt voldaan aan

artikel 6, vierde lid, eerste volzin, van de kaderrichtlijn afvalstoffen.

De eerste volzin van artikel 6, vierde lid van de kaderrichtlijn afvalstoffen (richtlijn 2008/98/EG) luidt:

Indien er geen volgens de in de leden 1 en 2 bedoelde procedure op communautair niveau bepaalde criteria bestaan, kunnen de lidstaten, rekening houdend met de toepasselijke rechtspraak, per geval beslissen of een bepaalde afvalstof niet langer een afvalstof is.

Voor gehydrateerde pluimveemest-as zijn noch in een Europese verordening noch in een Nederlandse regeling criteria ontwikkeld die aangeven wanneer een einde-afvalstof status is verkregen.

Dit betekent dat op grond van artikel 1.1, zesde lid, van de Wet milieubeheer en in overstemming met artikel 6, vierde lid van de kaderrichtlijn afvalstoffen uw verzoek als een op zichzelf staand geval wordt beoordeeld.

Bij deze beoordeling wordt rekening gehouden met de toepasselijke rechtspraak. Relevant zijn in dit verband de overwegingen van het Europese Hof van Justitie in zijn arrest van 7 maart 2013, C-358/11, punten 53 t/m 60. Het Hof vat in punt 60 van dit arrest de voorwaarden samen die aan een einde-afvalfase zijn gesteld:

... niet langer een afvalstof in de zin van richtlijn 2008/98 is wanneer zij door middel van een behandeling voor nuttige toepassing bruikbaar kan worden gemaakt zonder dat dit gevaar oplevert voor de menselijke gezondheid en nadelige gevolgen heeft voor het milieu, en voorts niet wordt geconstateerd dat de houder van het betrokken voorwerp zich ervan ontdoet dan wel voornemens of verplicht is zich ervan te ontdoen in de zin van artikel 3, punt 1, van die richtlijn, ...

Deze overweging wordt ondersteund in ondersteund in paragraaf 1.3.5. van de "Guidance on the interpretation of key provisions of Directive 2008/98/EC on waste" van juni 2012 van de Europese Commissie (hierin staat "EoW" voor "end of waste" (einde afval) en "WFD" voor Waste Framework Directive (2008/98/EG), de kaderrichtlijn afvalstoffen):

The moment when a material or substance reaches EoW is simultaneous with the completion of the recovery and recycling processes. The WFD definition of recovery includes not only processes where a material is actually substituting other materials, but also processes preparing a waste material in such a way that it no longer involves waste-related risks and is ready to be used as a raw material in other processes. Generally speaking, the point of completion of a recovery operation may be considered to be the moment where a useful input for further processing, not representing any waste-specific risks to health and the environment, becomes available.

De geciteerde uitspraak van het EU Hof en andere uitspraken hebben hun weerslag gekregen in de voorwaarden voor de einde-afvalstatus die in artikel 6, eerste lid, van de kaderrichtlijn afvalstoffen zijn bepaald:

- a) *de stof of het voorwerp wordt gebruikelijk toegepast voor specifieke doelen;*
- b) *er is een markt voor of vraag naar de stof of het voorwerp;*
- c) *de stof of het voorwerp voldoet aan de technische voorschriften voor de specifieke doelen en aan de voor producten geldende wetgeving en normen; en tevens*

**Directoraat-Generaal
Milieu en Internationaal
Duurzaamheid**

Datum

Ons kenmerk
IenM/BSK-2015/212989

d) *het gebruik van de stof of het voorwerp heeft over het geheel genomen geen ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid.*

**Directoraat-Generaal
Milieu en Internationaal
Duurzaamheid**

De term 'zich ontdoen' is bepalend voor de reikwijdte van het begrip afvalstof. Bij beantwoording van deze vraag is vooral het gedrag van de houder in relatie tot de betekenis van de woorden "zich ontdoen van" relevant (zie het arrest van 18 december 2007, C-263/05, Commissie/Italië, ECLI:EU:C:2007:808, punt 32, en het arrest van 24 juni 2008, C-188/07, Commune de Mesquer, ECLI:EU:C:2008:359, punt 53). Het gedrag van de houder is relevant, omdat daaruit kan worden afgeleid of de houder zich ontdoet, of voornemens is zich te ontdoen, van een stof als bedoeld in artikel 3, aanhef en onder 1, van de kaderrichtlijn afvalstoffen.

Datum

Ons kenmerk
IenM/BSK-2015/212989

Beoordeling

Uitgangspunt: afvalstof

De pluimveemest die ██████████ inneemt is juridisch gezien afval. Pluimveehouders hebben zich van de mest ontdaan.

Nuttige toepassing

De primaire voorwaarde voor de einde-afval status is dat aan een afvalstof een behandeling voor nuttige toepassing is gegeven (art. 1.1, lid 6, Wm). De stof waarvoor de einde-afval status wordt beoogd is gehydrateerde pluimveemest-as. Deze stof ontstaat bij het verbranden van pluimveemest. Er wordt een reeks handelingen uitgevoerd om de stof geschikt te maken voor toepassing als meststof: er wordt water toegevoegd en er vindt mechanische omkering ("omslag") en menging plaats. Met een aantal kwaliteitscontroles wordt de geschiktheid voor toepassing als meststof geborgd.

Ik constateer dat de pluimveemest-as een behandeling voor nuttige toepassing ondergaat.

De vier voorwaarden van artikel 6, lid 1, Kaderrichtlijn afvalstoffen

Voorwaarde (a): gebruikelijkheid van de toepassing van de pluimveemest-as

Uit de gegevens blijkt dat de gehydrateerde pluimveemest-as nu reeds legaal wordt toegepast als meststof in het buitenland.

Ik constateer dat de toepassing van de gehydrateerde pluimveemest-as waarvoor de einde-afval status wordt beoogd gebruikelijk is.

Voorwaarde (b): het bestaan van een markt voor, of vraag naar, de pluimveemest-as

Uit de gegevens blijkt dat er een markt bestaat voor gehydrateerde pluimveemest-as. De gehydrateerde pluimveemest-as heeft een positieve marktwaarde. Er is geen reden te veronderstellen dat de vraag naar de stof de komende jaren ophoudt te bestaan.

Ik constateer ik dat er een markt is voor de gehydrateerde pluimveemest-as.

Voorwaarde (c): voldoen aan de technische voorschriften voor de beoogde toepassing en aan de hiervoor geldende wetgeving en normen

Uit de gegevens blijkt dat de afzet gebeurt aan afnemers in België, Frankrijk, Engeland, Wales en Noord-Ierland die een erkenning hebben voor einde-afvalstatus van gehydrateerde pluimveemest-as bedoeld voor toepassing als meststof. Deze erkenning moet betekenen dat wordt voldaan aan de eisen in de

betreffende landen. De eisen vanuit individuele afnemers van de gehydrateerde pluimveemest-as zijn vastgelegd in de contracten van [REDACTED] met deze afnemers.

Ik constateer dat de gehydrateerde pluimveemest-as voldoet aan de technische voorschriften en wetgeving voor de beoogde toepassing.

Voorwaarde (d): geen ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid

Uit de gegevens blijkt dat de afgezette gehydrateerde pluimveemest-as in het buitenland volledig ingezet wordt als meststof. De erkenning van de einde-afval status in België, Frankrijk, Engeland, Wales en Noord-Ierland moet betekenen dat het bevoegd gezag aldaar van mening is dat de beoogde toepassing als meststof geen onaanvaardbaar risico voor het milieu of de menselijke gezondheid met zich meebrengt. Met een veiligheidsblad (MSDS) wordt voldaan aan de wettelijke verplichting om informatie te verstrekken over de risico's van de stof.

Bij de beoordeling of er ongunstige effecten voor het milieu zijn moet ook het aspect efficiënt grondstofgebruik worden betrokken. Door de toepassing van de pluimveemest-as als meststof is minder gebruik van andere kunstmestsoorten nodig. Daarmee wordt op primaire grondstoffen bespaard. Als afvalstof zou gehydrateerde pluimveemest-as in het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP2) onder de categorie "reststoffen van energiewinning uit biomassa" vallen, sectorplan 24. De minimumstandaard voor deze reststoffen is storten. De inzet van de gehydrateerde pluimveemest-as als meststof is evident hoogwaardiger dan storten. De toepassing waarvoor de einde-afval status wordt beoogd scoort dus op het punt van efficiënt grondstofgebruik beter dan de minimumstandaard voor de verwerking van de stof onder de afvalregelgeving.

Ik constateer dat er geen ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid zijn te verwachten met de beoogde toepassing van de gehydrateerde pluimveemest-as.

Rechtsoordeel

Overwegende het bovenstaande, constateer ik dat de door [REDACTED] geproduceerde gehydrateerde pluimveemest-as als einde-afvalstof kan worden aangemerkt.

Dit rechtsoordeel is geen besluit in de zin van de Awb. Het heeft een informatief karakter en kan als zodanig door u worden ingebracht bij beoordelingen en beschikkingen door het bestuursorgaan dat bevoegd gezag is ten aanzien van uw activiteiten.

Ik benadruk dat mijn oordeel uitsluitend betrekking heeft op gehydrateerde pluimveemest-as die ontstaat bij [REDACTED] bij verbranding van pluimveemest (die op jaarbasis met maximaal 1,5% biomassa is vermengd), gecontroleerd wordt op kwaliteit, voldoet aan de eisen van de afnemers en alleen wordt afgezet in het buitenland aan afnemers waarbij de gehydrateerde pluimveemest-as valt onder een van de volgende erkenningen:

- Derogation no. 6110001 (Frankrijk)
- Derogation no. EM058.A (België)
- Derogation no. EM044.Y (België)
- Derogation no. 044.PO (België)
- Quality Protocol Poultry Litter Ash (Engeland, Wales en Noord-Ierland);

en daadwerkelijk als meststof wordt toegepast in de hierboven genoemde landen.

**Directoraat-Generaal
Milieu en Internationaal
Duurzaamheid**

Datum

Ons kenmerk
IenM/BSK-2015/212989

Ik wijs er tenslotte op dat mijn oordeel, dat is gebaseerd op de door u geschetste feiten en omstandigheden, de thans geldende wet- en regelgeving en mijn beleid hierop en jurisprudentie, op enig moment door gewijzigde feiten of omstandigheden of nieuwe wet- en regelgeving en jurisprudentie achterhaald kan zijn en dan niet meer geldt. Het is uw verantwoordelijkheid om u op de hoogte te houden van dit soort wijzigingen.

**Directoraat-Generaal
Milieu en Internationaal
Duurzaamheid**

Datum

Ons kenmerk
IenM/BSK-2015/212989

DE STAATSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,
namens deze,
DE DIRECTEUR DUURZAAMHEID,

mevr. drs. J.C.W. Vlug